

Kommunrevisorerna informerar

Granskning av förutsättningar för elevers utveckling

KPMG har på uppdrag av Umeå kommuns revisorer granskat om för- och grundskolenämnden genom sin styrning och uppföljning säkerställer att alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver utifrån sina egna förutsättningar och behov, enligt skollagens krav.

Revisorernas samlade bedömning är att nämnden systematiskt arbetar med elever i behov av särskilt stöd. När det gäller särskilt begåvade och särbegåvade elever arbetar nämnden mindre systematiskt. Det inte är säkerställt att alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver. Elever i behov av särskilt stöd bedöms dock få detta, men inte alltid i den omfattning eller form som är mest ändamålsenlig.

Inom grundskolan finns det på övergripande nivå riktlinjer i form av vägledning och stödmaterial för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Utifrån de övergripande riktlinjerna/stödet för arbetet finns enhetsspecifika rutiner upprättade. Det stödmaterial som finns upprättat avser dock inte elever som snabbt når målen och behöver utmaningar. För arbetet med särskilt begåvade elever/särbegåvade elever finns SKL:s *Handlingsplan särskilt begåvade barn och elever 2016*, som Umeå kommun var med och tog fram år 2014. Handlingsplanen är dock inte känd eller följs i verksamheten. Det saknas också ytterligare styrdokument för arbetet med dessa elever.

För att identifiera och följa upp elever som är i behov av särskilt stöd och som snabbt når målen används idag bland annat ett statligt bedömningsstöd. Detta används från årskurs ett till tre och inom kort även i förskoleklass. Intervjuade lärare i lågstadiet verifierar att högpresterande elever kan identifieras på detta sätt.

Nämndens resursfördelningssystem bedöms ta hänsyn till elevers olika förutsättningar och behov, utifrån perspektivet elever i behov av stödinsatser. Nämnden har med stöd av förvaltningen gjort en analys av vilka faktorer som påverkar elevers måloppfyllelse och utifrån dessa beslutat om modell. Hänsyn tas till viss del till kön.

Insatser som erbjuds till elever i behov av särskilt stöd består bland annat av stöd av specialpedagog (t

ex i flexibel undervisningsgrupp), anpassningar av lärmiljön, stöd av elevassistent samt tillgång till digitalt stöd. Därtill erbjuds centrala insatser så som mattestöd samt lov-undervisning. För elever som är särskilt begåvade eller särbegåvade försöker lärare möta dessa genom att t ex ge dem mer utmanande uppgifter, exempelvis genom läromedel som erbjuder extra material med mer utmanande uppgifter eller differentierade läromedel. Kurser kan också erbjudas på högre nivåer.

Samverkan med andra sker på flera nivåer och i olika former. I granskningen lyfts bland annat att det finns väl fungerande samverkan såväl med regionen som med andra nämnder inom kommunen för att kunna ge barn och unga (och deras föräldrar) ett tidigt och samordnat stöd.

Uppföljning av att elever i behov av särskilt stöd också får detta sker dels genom den uppföljning som sker kopplat till mål i uppdragsplanen, dels genom det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs. Inom ramen för detta identifieras brister och problem som därefter ligger till grund för åtgärder och utvecklingsarbete.

Granskningen visar att arbetet med särskilt begåvade och särbegåvade elever kan utvecklas. Det är viktigt att elever som lätt når målen får likvärdiga förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Vad gäller uppföljning så bedöms det finnas förutsättningar att stärka uppföljningen av särskilt begåvade elever.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi att för- och grundskolenämnden

- ska följa upp att elever i behov av särskilt stöd får det i åtgärdsprogram då extra anpassningar riskerar att bli omfattande och regelbundna utan att målen uppnås.
- särskilt ska inhämta kunskap om elever som inte får adekvat särskilt stöd och vidta åtgärder för att säkerställa att alla elevers behov av särskilt stöd kan mötas.
- ska stärka och följa upp arbetet kring särskilt begåvade elever och särbegåvade elever och vidta åtgärder så att eleverna får utmaningar och kan utvecklas så långt som möjligt.

KPMGs rapport "Granskning av förutsättningar för elevers utveckling i grundskolan, 2019-06-19".

För ytterligare information, kontakta: Revisionsens ordförande Ewa Miller, tel 070-622 03 44